

Tekst van Jo Van Cauwenberge

Directeur GoodPlanet Belgium

www.goodplanet.be

Beste aanwezigen,

Beste jongeren,

Ik wil jullie namens GoodPlanet Belgium, en de hele milieubeweging, van harte feliciteren met de grondige analyse en interessante aanbevelingen en was verheugd te zien dat ook jullie een antwoord willen bieden tegen de polarisering. Ik verschiet niet van de kwaliteit van dit werk omdat ik al vaak en al sinds vele jaren het genoeg heb om regelmatig met jongeren te mogen werken in participatieprojecten i.v.m. tal van duurzaamheidsthema's, weliswaar nog niet heel vaak rond klimaat. Maar daar kom ik straks nog op terug.

Jullie zijn inderdaad 'gebeten' door het klimaatthema, maar we mogen niet uit het oog verliezen dat dit nog helemaal niet het geval is bij alle jongeren. Onderzoek uit buitenland (met volwassenen), en van inmiddels 5 jaar geleden, toont aan dat slechts 14% van de bevolking actief met het klimaat bezig is, deze groep staat recht tegenover 20% ontkeners die tegen zijn en wat overblijft is de 66% onbewogen meerderheid. De helft van deze groep is eerder onverschillig, de andere helft toont wel bereidheid, maar weet niet wat te doen of vindt het te complex. In scholen is dit niet anders. Bij die onbewogen meerderheid ligt uiteraard de grote kans voor educatieve projecten.

Ik sprak gisteren nog met één van onze Klimaatcoaches die me deze trend bevestigde, maar toch het laatste paar jaar verbetering ziet. Een groter deel van deze onbewogen massa toont interesse tijdens de klimaatworkshops en de directe weerstand bij het tonen van een foto van klimaatjongeren op een klimaatmars bij aanvang van de workshops roept steeds minder weerstand op. In het begin durfden leerlingen zelf niet zeggen dat ze al naar de klimaatmars gingen. Er is dus hoop.

Ik volg dan ook jullie oproep om klimaat veel meer op de schoolbanken te brengen. Daarom hebben we dit bij GoodPlanet Belgium een belangrijke plaats gegeven in onze strategie 2022-2027. Er is nog een grote nood aan pure klimaateducatie, zelfs om de kern van de problematiek beet te hebben. Deze is complex, we moeten dit dan ook niet te veel met alle andere thema's samenbrengen, een fout die we in het verleden ook bij GoodPlanet hebben gemaakt. Leerkrachten hebben nog steeds nood aan hapklare workshops, waarin we het klimaatprobleem ontrafelen tot stukjes en weer opbouwen. Dit is iets dat we bij GoodPlanet reeds doen via bijvoorbeeld de workshop 'Klimaatcollage-Fresque du climat'. Er zijn ook nog enkele andere lesgevers in België die met deze methodiek aan de slag gaan. In 2022 starten we bovendien met twee nieuwe workshops met dit zelfde doel en voor dezelfde doelgroep (hoger secundair onderwijs), namelijk Climate School (de kern van de klimaatproblematiek geïllustreerd met mooie beelden) en een VR-workshop waar de deelnemers met een VR-bril de VR-documentaires over de impact van klimaatverandering gaan beleven (in Brazilië, Zambia en het Noordpoolgebied). Met jongere leerlingen is trouwens ook een bezoek aan de recent vernieuwde BelExpo in Brussel een aanrader om meer over het klimaat te weten te komen. Dit is trouwens volledig in lijn met de aanbeveling om meer te communiceren over hoe een duurzame samenleving eruit zou zien in 2030 of 2050. (duurzame utopieën)

In het inmiddels reeds ingeburgerde Klimaat Coach programma met de federale overheid leren de leerlingen daarentegen beleidskeuzes maken a.h.v. de tool My2050. Wie deze workshop krijgt als leerling is echter volledig afhankelijk van de interesse van een leerkracht. Wel merken we meer diversiteit bij de leerkrachten die deze workshops vragen. Niet meer alleen leerkrachten

aardrijkskunde, maar ook godsdienst, Nederlands, wetenschappen, STEM, specifieke vakgebieden uit het BSO of TSO ...

Dit zijn mooie initiatieven waar wij en onze partners graag mee uitpakken, maar de schaal waarop dit momenteel gebeurt is helemaal niet evenredig met de urgentie en de ernst van de problematiek waar we vandaag mee geconfronteerd worden. In historisch perspectief is het is alsof men in 1938 zou beslist hebben om jaarlijks in 3% van de scholen aan vredeseducatie te gaan doen om de tweede wereldoorlog te vermijden ...

Nog ter vergelijking, sinds 2004 wordt door de private en publieke sector samen in de verschillende gewesten geïnvesteerd in educatie om de afvalproblematiek in scholen aan te pakken. Ook nog lang niet voldoende, maar we spreken hier toch over jaarlijks meer dan 6.000 workshops rond dit thema in Belgische scholen. Na al deze jaren hebben vrijwel alle leerlingen wel al eens op een leuke manier les gekregen over dit thema en is de kennis vaak aanwezig. Dit laat zich vandaag ook al voelen in het gedrag want brooddozen en drinkbussen zijn inmiddels nu wel ingeburgerd in de meeste scholen. Maar over klimaat geven wij jaarlijks slechts 400 workshops, toch een beetje een druppel op een hete plaat.

Ik hoor vaak in kringen van reeds overtuigden dat educatie niet meer nodig is en dat de jeugd reeds voldoende mee is in het verhaal. Dagelijks merken we echter in de praktijk – en we komen met GoodPlanet in 4.000 scholen per jaar – dat dit helemaal niet het geval is. Het is ook niet voor niets dat de jongeren van Youth for Climate ook educatie in het hart van hun strategie plaatsen.

Jullie spreken ook terecht over de nood aan een integraal klimaatleerplan. Ik weet dat MOS-Departement Omgeving en Artevelde hogeschool aan een leerlijn over klimaat werken in Vlaanderen. Meerdere Vlaamse stakeholders zouden ook aan een overzicht of databank werken met lessen of leermiddelen over klimaat. Iets dat misschien ook Réseau Idée kan doen aan Franstalige kant.

Ook in de lerarenopleiding moet klimaat dringend een prominente plaats krijgen. Zelfs een leerkracht aardrijkskunde van 27 of 30 jaar heeft nauwelijks iets over het klimaat geleerd. Veel leerkrachten voelen zich te onzeker om over het klimaat les te geven, emo-verhalen die weinig kennis meegeven halen soms de bovenhand.

Ik wil echter eindigen met een viervoudige call for action naar de jongeren zelf en jullie enkele praktische handvaten aanreiken.

1. Breng zelf jouw klimaatverhaal via Young Reporters for the Environment (YRE)

Ik las in jullie nota o.a. het volgende: digitale technologieën spelen een belangrijke rol bij de informatieoverdracht vandaag, iedereen kan vandaag ook zijn eigen 'media' maken waardoor er een schat aan informatie beschikbaar is, maar we niet altijd makkelijk te weten komen wat echt en fake is. Jullie vragen ook dat de Belgische media-actoren verantwoordelijkheid opnemen en fake nieuws weren. Enkele hebben dit gedaan door een samenwerking voor een eerste nationale editie van de internationale campagne Young Reporters for the Environment waarvoor we momenteel jongeren oproepen om hun eigen positief klimaatnieuws te maken. Jullie kunnen zelf aan onderzoeksjournalistiek doen en jullie boodschap (b.v. voorbeelden tonen die werken, sterke storytelling over tonnen koolstof die niet werden uitgestoten) via mediapartnerschappen bij een breed publiek brengen en GoodPlanet zal jullie boodschappen gebruiken om andere jongeren te empoweren. Een onafhankelijke jury van wetenschappers, journalisten, maar met ook jongeren zal instaan voor de kwaliteitsbewaking. Jullie vroegen ook naar meer artistieke manieren om te

sensibiliseren voor de klimaatcrisis. Ook dit kan binnen YRE door zelf een videoclip te maken op basis van een speciaal geschreven klimaatlied 'Polar Bears in Beds of Roses' (tekst Edouard Priem). Ik neem alvast mee vanuit jullie aanbevelingen dat we een vormingssessie zullen organiseren over hoe je boodschappen kan verifiëren op waarheid.

2. Organiseer een groot Jongerenklimaatparlement: geëngageerde jongeren, laat jullie stem horen!

Geïnspireerd door de reflecties rond een Wereldwatercontract organiseerden we in 1999 een eerste Europees Jongeren Waterparlement. Inmiddels waren er al honderden Jongerenwaterparlementen, van lokaal, gewestelijk, nationaal, per stroomgebied (Schelde Jongerenparlement), Europees, tot wereldwijd (het Wereldjongerenwaterparlement). Ik nodig jullie uit om samen te zitten rond het idee van een groot interregionaal én federaal Jongerenklimaatparlement in 2022, want jongerenparticipatie is inderdaad vitaal wanneer we het over klimaat hebben. Als politici in dialoog gaan met jongeren in België, krijgen deze laatste vaak te horen dat hun voorstellen goed zijn, maar dat het de bevoegdheid is van een andere beleidsniveau. Dus alle gewesten, gemeenschappen en de federale overheid uitnodigen voor een constructieve dialoog is hier de boodschap. Intussen kunnen jullie nu al participeren in de Assemblée des Jeunes Wallons pour l'Environnement voor de Waalse jongeren of klimaatambassadeur worden in Brussel voor jongeren uit het hoofdstedelijk gewest. Daar zal trouwens ook specifiek op zoek gegaan worden naar een heterogene groep Brusselse jongeren, met speciale aandacht voor de meest kwetsbaren.

3. GoodSchool DigiTool: dit is een digitaal platform om duurzame impact in scholen te meten. bv. het energieverbruik van de school volgen (met bijhorende CO2-Impact), dit verbruik eenvoudig voorstellen en benchmarken (vergelijken) met andere scholen. Alle Belgische scholen zitten er in, met enkele muisklikken kan je elke school in België activeren. Dit stelt je in staat om de impact van eventuele acties te meten.
4. Jongeren met een persoonlijke ervaring met de gevolgen van klimaatverandering kunnen klimaatambassadeurs worden, zelf klimaatworkshops gaan geven en er misschien hun job van maken.

Iets dat we ook vaak vergeten is dat ook al heel wat jongeren die in België leven reeds geconfronteerd werden met de gevolgen van de klimaatverandering: de jeugd uit Pepinster en omstreken zit sinds kort in ons collectief geheugen gegrift, maar ook vele jongeren met een migratieachtergrond of nieuwkomers in ons land hebben elders in de wereld reeds met gevolgen van klimaatverandering moeten leven, of zijn o.a. daarvoor hun land ontvlucht. Deze specifieke storytelling willen we vanaf volgend jaar ook bij andere jongeren brengen. We gaan volgend jaar op zoek naar 10 jonge klimaatambassadeurs die vanuit hun eigen storytelling, het bredere klimaatverhaal willen brengen naar andere jongeren. Deze 10 ambassadeurs gaan kunnen rekenen op een opleiding (pedagogisch-didactisch, gedragsverandering a.h.v. 7-E model, nudging, inhoudelijk over klimaat) en een stage, gevolgd door een echte job als coach bij GoodPlanet om zelf klimaatworkshops te geven. Voor ons is het bovendien een manier om ook ons 80-koppig team van coaches wat heterogener te laten worden. Dit lijkt me een mooi voorbeeld van jongeren in staat stellen te handelen in overeenstemming met hun milieuwaarden en dit toepassen in studies of werk en peer to peer education.